

ВИСНОВОК РЕЦЕНЗЕНТА

доктора педагогічних наук, професора
Слабка Володимира Миколайовича про наукову новизну,
теоретичне та практичне значення результатів дисертаційного дослідження
Цзі Чжидань на тему
«Формування транскультурної компетентності
майбутніх учителів музичного мистецтва у системі неперервної освіти»,
поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
за спеціальністю 01 Освіта/Педагогіка
(011 Освітні, педагогічні науки)

Модернізація системи вищої освіти України, яка активно запроваджується в освітніх галузях, обумовлена інтеграцією у світовий культурно-освітній простір. У законах України «Про освіту», «Про вищу освіту», Концепції щодо педагогічної компетентності майбутніх учителів, професійному стандарті «Викладач мистецької школи», інших документах унормовані вимоги, що передбачають дотримання у трансформаційних змінах розвитку компетентнісної парадигми, в контексті якої визначаються стратегічні завдання підготовки освітянських кадрів та регламентуються відповідна фахова спрямованість надання якісних освітніх послуг всім, у тому числі іноземним здобувачам вищої освіти в Україні. Проблема осучаснення фахової підготовки майбутніх учителів мистецького профілю, зокрема вчителів музичного мистецтва, є об'єктом наукового інтересу дослідників України та Китаю, а також іноземних студентів, які навчаються в Україні.

Освіта покликана забезпечити молодій людині такий фундаментальний фон, базу і підготовку, які дають їй змогу легко і швидко опанувати необхідний набір фахових навичок та знань, озброюють загальними інтелектуальними інструментами, що дозволяють швидко набути необхідний досвід і легко адаптуватися до змінних вимог трудового, професійного та суспільного життя.

Стратегія сучасної державної політики щодо професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва у системі неперервної освіти полягає у створенні умов для розвитку особистості та творчої самореалізації кожного вчителя, вихованні покоління людей, здатних ефективно працювати і навчатися упродовж усього життя, оберігати й примножувати цінності національної культури та громадянського суспільства, розвивати і зміцнювати суверенну, незалежну, демократичну, соціальну та правову державу як невід'ємну складову європейської та світової спільноти. Останній аспект є на сучасному етапі особливо актуальним, причому важливою його складовою слід вважати

виокремлення й вирішення проблем фахової підготовки сучасного вчителя музичного мистецтва. Сутність його – не зміна базових основ національних систем освіти, а їх узгодження, взаєморозуміння, формування нової системи цінностей, правил, норм і механізмів дотичного, співрозмірного, толерантного розвитку освіти у світовому освітньому просторі.

З огляду на це, дисертаційне дослідження Цзі Чжидань є актуальним та своєчасним. Дисертація розкриває особливості формування транскультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у системі неперервної освіти та пропонує науково-обґрунтовану методику її формування. Запропонована авторкою концепція дослідження представляє собою теоретичну базу для організації навчально-виховного процесу у вищій школі поліетнічних країн.

Зміст дисертаційної роботи засвідчує, що її авторка на основі глибокого аналізу вітчизняного досвіду, а також широкого спектру даних про сучасний стан сформованості транскультурної компетентності студентів пропонує методику означеної якості у системі неперервної освіти та проектує педагогічні умови, які мають на практиці забезпечити її формування.

Говорячи про тенденції модернізації фахової підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах мультикультурного освітнього простору, варто зазначити, що, на жаль, сучасні державні стандарти жодної зі спеціальностей не містять у собі дисциплін, які визначають основи взаємовідносин у мультикультурному освітньому просторі. У зв'язку з цим авторка пропонує передбачити зміни в навчальних планах вищих педагогічних навчальних закладів, які готують фахівців до роботи з дітьми у мультикультурних суспільствах, а також більш повно використовувати можливості позааудиторної та виховної роботи у ЗВО. На думку авторки, очевидно, що без збереження національної ідентичності проблематичним стає цілісність і незалежність національної держави; з іншого боку, без урахування глобалістичних тенденцій у суспільстві виникає загроза його ізоляції й витіснення на периферію соціально-політичного та економічного життя сучасного світу. Авторка наголошує, що сутність транскультурної освіти полягає в плеканні вільної, творчої особистості, готової до відстоювання своїх переконань, але водночас толерантної до поглядів інших, здатної до конструктивного вирішення конфліктів; формуванні особистості, яка розуміє і цінує специфіку різних культур і те спільне, що їх об'єднує з рідною культурою, сприймає цілісність світу, усвідомлює особисту причетність до локального, національного і світового соціуму.

Переконання авторки в тому, що формування траскультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у педагогічних

університетах України і Китаю є суспільно значущим ресурсом соціального розвитку України та Китаю, оскільки пропонує шляхи взаєморозуміння між учасниками освітнього процесу є характерним для дисертаційної роботи Цзі Чжидань.

Як нам видається, актуальність досліджуваної проблеми, її методологічна і теоретична основа одержали в дисертації належне обґрунтування, аргументацію і конкретизацію; ґрунтовно, чітко й гранично ясно формулюються об'єкт, мета, предмет, конкретні завдання дослідження; переконливо показана наукова новизна, практична і теоретична значущість результатів дослідження, одержаних здобувачем; даються обґрунтовані рекомендації щодо їх впровадження в практику роботи сучасної загальноосвітньої та вищої школи.

Дисертаційне дослідження Цзі Чжидань охоплює цілісний процес науково-дослідної роботи, який включає всі її стадії: від ідеї, розробки концептуальних основ до широкого впровадження результатів дослідження.

Досить ретельно автором сплановано і реалізовано експериментальну частину дослідження. Добре враження справляє надана в роботі педагогічна діагностика. У відповідності до поставленої мети та завдань авторкою визначено критерії стану сформованості транскультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у системі неперервної освіти; визначено змістові особливості рівнів сформованості означеної компетентності. Сукупність визначених критеріїв, показників і рівнів дали змогу дисертантці визначити стратегію та вихідні положення дослідно-експериментальної роботи. Одержані результати констатувального експерименту природно вписуються в теоретичні викладки автора, ілюстровані яскравими прикладами виконання творчих завдань і вдалим коментарями до них.

Проведена Цзі Чжидань експертиза, перевірка вірогідності наслідків експериментального дослідження та їхнє впровадження в навчально-виховний процес обумовлюють практичну значущість дисертації. Експериментальна робота виявила позитивну динаміку формувальних впливів і підтвердила ефективність запропонованої методики формування транскультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у системі неперервної освіти. Загальні висновки дисертаційного дослідження достовірні й пройшли переконливу експериментальну апробацію.

Оцінюючи загалом позитивно дисертаційне дослідження Цзі Чжидань, не можна разом із тим не відзначити, що воно не позбавлене окремих огріхів, в числі яких зазначимо наступні:

Так, по-перше, намагаючись визначити методологічну базу дослідження, автор залучає велику кількість теоретичного матеріалу, що призводить до

певної термінологічної перевантаженості дисертації.

По-друге, звертаючись у ході дослідження до таких категорій, як «соціум», «мультикультурний освітній простір» та деяких інших, автор вказує на багатовимірність цих понять й слушно наводить суперечливість у визначеннях, але не формулює власного їх визначення. З тексту дисертації не зрозуміло, як автор тлумачить такі поняття: «націоналізм», «культурний шовінізм», «расизм». Це заважає повноті сприйняття категорії «транскультурна компетентність».

По-третє, робота значно виграла б, на нашу думку, якби методичний розділ дисертації містив хоча б короткий аналіз можливостей використання медіа-технологій професійного спрямування.

Проте перераховані недоліки не є принциповими, тому вони аж ніяк не впливають на загальну позитивну оцінку дисертації. Вони спричинені, на наш погляд, головним чином, масштабною самою дослідження. Дисертація написана на високому педагогічному і методичному рівні, містить багатий і ретельно розроблений авторкою новий теоретичний і практичний матеріал.

Враховуючи актуальність дослідженої проблеми, наукову новизну положень дисертації, обґрунтованість і достовірність отриманих результатів та їх практичну значущість, вважаємо, що дисертаційне дослідження Цзі Чжидань **«Формування транскультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва у системі неперервної освіти»**, подане на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 011 «Освітні, педагогічні науки (теорія та методика навчання (музика))» є самостійним завершеним науковим дослідженням, має авторський характер і відповідає чинним вимогам пунктів №№ 6, 7, 8, 11 «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 року повною мірою відповідає спеціальності здобувача і може бути рекомендоване до захисту.

РЕЦЕНЗЕНТ –

доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри освіти дорослих
Українського державного університету
імені Михайла Драгоманова

В. М. Слабко

Заступник ректора-канцелярською Українського державного
університету імені Михайла Драгоманова

«29» 12 2023